

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA
VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS IŠVAŽIUOJAMOJO POSĖDŽIO
PROTOKOLAS

2014 m. kovo 28 d. Nr. V17-4(6.1.)
Vilnius

Posėdis vyko nuo 9.00 val. iki 17.00 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos (toliau – Komisija) pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė – Komisijos vyresn. specialistė Anželika Vėžienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gintaras Balčytis, Zenonas Butkus, Adomas Butrimas, Gražina Drėmaitė, Jūratė Jurevičienė, Giedrė Miknevičienė, Nijolė Laužikienė, Juozas Algirdas Pilipavičius, Nadežda Spiridonovienė.

Komisijos darbuotojai – Algimantas Gražulis, Gediminas Jucys, Juozas Lapinskas, Vladas Niunka, Anželika Vėžienė.

Kiti dalyviai: sąrašas pridedamas.

Prieš posėdį Komisijos nariai ir darbuotojai apžiūrėjo Kauno tarpukario architektūros objektus (Karininkų ramovės, KTU Cheminės technologijos fakulteto ir kitus tarpukario architektūros pastatus). Po posėdžio aplankytas Centrinis paštas ir apžiūrėti kiti privačios nuosavybės pastatai.

Posėdis vyko Kauno m. savivaldybėje.

SVARSTYTA. Kaune esančio kultūros paveldo (tarpukario architektūros) būklė, mieste esančių kapinių būklė ir tvarkymas, kultūros paveldo integravimas į kitas valdymo politikos sritis.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Pasveikino susirinkusius į Komisijos išvažiuojamąjį posėdį. Priminė apie Komisijos 2004-05-14 sprendimą „Dėl Kauno miesto plėtros ir kultūros paveldo būklės bei jos problemų“, kuriame Krašto apsaugos ministerijos prašyta atlikti Kauno fortų statinių liekanų užterštumo patikrą. Šis siūlymas iki šiol neįvykdytas.

Informavo apie 2013 m. lapkričio 13–14 d., Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu, Vilniuje įvykusią konferenciją „Kultūros paveldas ir ES strategija „Europa 2020“ – siekiant integruoto požiūrio“. Konferencijoje aptartas Lietuvos kultūros paveldo integravimas į kitas valdymo politikos sritis jo išsaugojimo tikslais.

Komisija kasmet renka duomenis apie visų savivaldybių skiriamas lėšas kultūros paveldo objektų tvarkymui, priežiūrai ir pan. Kauno miesto savivaldybė kiekvienais metais skiria lėšų paveldo tvarkymui.

Posėdžio metu bus aptariama Kauno tarpukario architektūra bei galimybė šiuos statinius įrašyti į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą. Siūlė Kauno miesto merui Andriui Kupčinskui įsteigti savivaldybėje kultūros paveldo tvarkymo išlaidų kompensavimo mechanizmą.

Kauno m. savivaldybės meras A. Kupčinskas

Padėkojo Komisijai už apsilankymą savivaldybėje ir skirtą dėmesį kultūros paveldui. Tarpukaryje vystėsi modernioji architektūra. Reikėtų aiškiai skirti valstybės ir savivaldybių saugomus kultūros paveldo objektus, įsteigti išlaidų kompensavimo mechanizmą ir pritraukti mecenatų investicijas į kultūros paveldą.

Kauno fortai – miesto savitumo dalis, tačiau dauguma jų priklauso Valstybės turto fondui. Šančių kareivinės sutvarkytos tik savivaldybės lėšomis. Valstybės turto fondas nepakankamai saugo šiuos objektus.

Kauno m. savivaldybė nuolat vykdo kultūros paveldo tvarkymo darbus. Suderinus su Kultūros paveldo departamentu sutvarkytas A. Juozapavičiaus prospekto grindinys. Savivaldybėje sudaryta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo komisija. Planuojama grąžinti kario skulptūrą į Vytauto Didžiojo karo muziejaus kariliono bokštą. Įsteigtas Visuomenės pastatų pritaikymo bendrai gyventojų kultūrai fondas. Planuojama pradėti Jėzuitų bažnyčios bokšto tvarkymą ir atnaujinimą. Siekiama sutvarkyti Tremties muziejų, pastatyti paminklą partizanų motinai. Finansavimo šaltiniai – privačių ir juridinių asmenų lėšos. Tvarkomos kai kurios kapinės, pvz., Radvilėnų plento kapinės. Ramybės parke pastatyti kryžiai sukilėliams.

Naujas Kauno m. savivaldybės projektas – „Soboro projektai“ (soboro išorės sutvarkymas). Esama Kauno pilies atstatymo iniciatyvų. Savivaldybė gauna daug prašymų panaikinti sovietinę heraldiką ant Aleksoto tilto.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Džiaugėsi Kauno paveldosaugos politikos tęstinumu. Informavo, jog Komisija priims sprendimą dėl Kauno tarpukario architektūros.

Komisijos narys G. Balčytis

Kauno išskirtinumas – tarpukario architektūra. Šis bruožas galėtų būti įdomus pasauliui. Buvęs kultūros ministras A. Gelūnas mato galimybę tarpukario pastatus įrašyti į Pasaulio paveldo sąrašą, kas pritrauktų investicijas. Komisijos nariai prieš posėdį lankėsi kai kuriuose tarpukario pastatuose, kuriais liko sužavėti.

Prašė Kauno m. savivaldybės Kultūros paveldo skyriaus vedėjo R. Miliukščio pristatyti Kauno miesto planus.

Kauno m. savivaldybės Kultūros paveldo skyriaus vedėjas R. Miliukštis

Šiuo metu pateikta paraiška Europos paveldo ženklui, skirtam Kauno tarpukario architektūros objektams, gauti. Planuojama siekti, kad šie objektai būtų įrašyti į Pasaulio paveldo sąrašą.

Kauno m. savivaldybės Kultūros paveldo skyriaus vyr. specialistė A. Filinaitė

Europos paveldo ženklas (EHL) – nauja Europos Sąjungos iniciatyva. Į EHL sąrašą įrašomi pastatai, asmenys ir kitas saugotinas palikimas. 2014 m. pateiktos dvi paraiškos: dėl Vilniaus Universiteto ansamblio ir Kauno tarpukario architektūros objektų įrašymo. Informavo apie EHL kriterijus, nuolatinę stebėseną ir pan. Įvardino, kurie objektai įtraukti į paraišką.

Komisijos narys G. Balčytis

Ar Europos paveldo ženklas susijęs su UNESCO Pasaulio paveldo sąrašu?

Kauno m. savivaldybės Kultūros paveldo skyriaus vedėjas R. Miliukštis

Europos paveldo ženklas nesusijęs su Pasaulio paveldo sąrašu.

Komisijos narys G. Balčytis

Ar planuojama Kauno tarpukario pastatus įtraukti į Pasaulio paveldo sąrašą?

Kauno m. savivaldybės Kultūros paveldo skyriaus vyr. specialistė A. Filinaitė

Balandžio 16 d. įvyks konferencija dėl Europos paveldo ženklo iniciatyvos ir Kauno tarpukario pastatų įtraukimo į Pasaulio paveldo sąrašą. Konferencijoje dalyvaus visuomenės atstovai, architektai ir kiti suinteresuoti asmenys.

Kauno m. savivaldybės meras A. Kupčinskas

Savivaldybė palaiko įrašymo į Pasaulio paveldo sąrašą idėją. Savivaldybė sprendimu jau pritarė dėl paraiškos teikimo Europos paveldo ženklui gauti.

Komisijos narys G. Balčytis

Siūlė pasisakyti Kauno m. vyr. architektui.

Kauno m. savivaldybės Urbanistikos ir architektūros skyriaus vedėjas N. Valatkevičius

Labdaros ir paramos asociacija „Laikinoji sostinė“ siekia atgaivinti Kauno laikinosios sostinės laikotarpio architektūrą. Asociacijos tikslai – premijos studentams, renginiai, susiję su atgaivinimu. Apgailestavo dėl blogos Centrinio pašto pastato būklės. Savivaldybė prisidės prie įrašymo į Pasaulio paveldo sąrašą populiarinimo.

Kultūros paveldo departamento Kauno teritorinio padalinio vedėjas S. Stoškus

Prieš dešimtmetį tarpukario architektūros būklė buvo žymiai blogesnė. Įrašymas į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą – tam tikras įvertinimas miestui. Kaunas šiuo metu turi šiam žingsniui visas galimybes. Atgijus Senamiesčiui, kultūros paveldo objektų būklė Naujamiestyje taipogi sparčiai gerėja.

Kauno m. savivaldybės Urbanistikos ir architektūros skyriaus vedėjas N. Valatkevičius

Informavo, jog balandžio 10 d. bus tvirtinamas naujasis Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Buvo ketinimų išgriauti fortus, tačiau bendrajame plane jie liks išvardinti.

Architektų sąjungos Kauno skyriaus pirmininkas G. Prikockis

Apgailestavo, jog plečiant Naujamiesčio teritoriją į ją bus įtraukti nereikšmingi gamykliniai pastatai.

Palaikė Europos paveldo ženklų idėją, nes kiekvienas miestas didžiutęsi tokiu įvertinimu. Tarpukario architektūros pastatai niekada nebuvo renovuoti dėl sąmoningumo stokos, biurokratiškos priežasčių, prievartos, Kultūros paveldo departamento reikalavimų ir pan.

Siūlė skatinti privačias iniciatyvas, raginti žmones kurtis pastogėse, šviesti gyventojus apie architektūrinių detalių reikšmingumą ir t.t.

Apgailestavo, jog granitinis tinkas nebuvo konservuotas, dalinai suiręs ir nubybėjęs. Kalbėdamas apie renovaciją pastebėjo, jog nebus leista šiuos pastatus šiltinti, tad siūlė svarstyti galimybę steigti kompensavimo mechanizmą (pvz., dėl mokesčių už šilumą).

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Siūlė Kultūros paveldo departamento Kontrolės skyriaus vyriausiajai valstybinei inspektorei A. Vyšniauskienei pasisakyti dėl Kauno miesto kapinių tvarkymo.

Kultūros paveldo departamento Kontrolės skyriaus vyriausioji valstybinė inspektore A. Vyšniauskienė

Didžiausia neveikiančių kapinių problema – kapinių žemės sklypų formavimas ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre. Kauno mieste iš 16 neveikiančių kapinių registruotos tik kelios. Kaune yra nemažai karių savanorių kapų. Lietuvoje priskaičiuojama 2500 karių savanorių kapinių, o Kaune – 1/5 šių kapinių. Sutvarkytos Aukštųjų Šančių kapinės. Ragino Kauno m. savivaldybę, artėjant Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimui, sutvarkyti įvairių konfesijų kapines pasitelkiant švietimo įstaigas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Kitą mėnesį Komisija priims sprendimą dėl Kauno tarpukario architektūros objektų. Padėkojo Kauno m. savivaldybės atstovams ir svečiams už dalyvavimą posėdyje.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Anželika Vėžienė